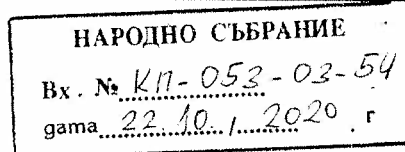

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-39/ 12 -10- 2020
На Ваш изх. № КП-053-03-54/07.07. 2020 г.

ДО
Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, внесен за разглеждане в Народното събрание под № 054-01-60 на 1 юли 2020 г. от г-н Искрен Василев Веселинов и група народни представители

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

На основание чл. 79, ал. 2 от Правилника за устройството и дейността на Народното събрание, Министерството на правосъдието изразява следното становище относно законопроекта за изменение и допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, внесен за разглеждане в Народното събрание под № 054-01-60 на 1 юли 2020 г. от г-н Искрен Василев Веселинов и група народни представители и придружаващия го пакет от документи:

Със законопроекта се предлагат законодателни промени в Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), Закона за държавната финансова инспекция (ЗДФИ) и Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ). Направените предложения за промени могат да се обобщят в три направления:

1. В § 3 от проекта се предлага създаване на чл. 40а и чл. 40б в ЗЮЛНЦ, с които се въвежда задължение за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност да декларират всяко получено финансиране на дейността в размер

на 1000 лв., когато източникът на финансирането е чужда държава или чуждестранно физическо или юридическо лице, с изключение на получено финансиране със средства от Европейския съюз. Предвидено е юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност да подават декларация пред Министерството на финансите, заедно с писмените доказателства за източника и размера на полученото финансиране на хартиен или електронен носител, които да се вписват в Регистър на финансираните от чужбина юридически лица. Спрямо тях министърът на финансите или определено от него длъжностно лице може да възлага извършването на финансова инспекция по реда за ЗДФИ. Предлага се при неизпълнение на задължението за деклариране на финансиране от чужбина да се налага имуществена санкция в размер между 500 и 2000 лв. по реда на ЗДФИ, като в тези случаи, министърът на финансите може да поиска по партидата на юридическото лице в Агенцията по вписванията служебно да се впише „с временно спрян статут в обществена полза“, а при повторно нарушение на задължението за подаване на декларация да се поиска прекратяване на организацията по реда на чл. 13, ал. 1, т. 3, буква „б“ от ЗЮЛНЦ, т.е. на основание, че същата извършва дейност, която противоречи на Конституцията, на законите и на добрите нрави. С направеното предложение в §1 от проекта, правилата по чл. 40а и чл. 40б от проекта разпростират своето действие и върху юридическите лица с нестопанска цел, определени за извършване на дейност в частна полза. В тази връзка с § 5 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) от законопроекта се предвижда изменение и допълнение на ЗДФИ с цел държавната финансова инспекция да се осъществява и по отношение на юридическите лица, получили средства за финансиране на дейността им от чужда държава или чуждестранни физически или юридически лица, с изключение на средства от Европейския съюз.

Съгласно посоченото в мотивите, предложението се налага, тъй като в „действащото българско законодателство, за разлика от другите европейски страни, липсва правна уредба, въз основа на която да се постигне прозрачност относно източника на средствата на финансиране на юридическите лица с нестопанска цел и тяхното предназначение“.

2. Ограничаване на правомощията на Съвета за развитие на гражданското общество (Съвета) с цел привеждането му в съответствие със статут на консултативен орган, който подпомага Министерския съвет при осъществяване на политиката за подкрепа на развитието на гражданските организации. Предлага се отпадане на съществени правомощия на Съвета, като:

- ✓ съставяне на план за действие, включително финансов, за изпълнение на стратегията за подкрепа на развитието на гражданските организации в РБ за

всяка следваща година и прегледа и оценката на изпълнението ѝ (чл. 4, ал. 4, т. 3), като същото се замени с правото Съветът да прави мотивирани предложения до Министерския съвет по плана за действие;

- ✓ събирането на информация за финансирането на гражданските организации с публични средства с цел определяне на ефективността на отпусканите средства (чл. 4, ал. 4, т. 4);
- ✓ определянето на приоритетите и приемането на правилата и процедурите, както и разпределянето на средствата за насърчаване и финансова подкрепа на проекти с обществено значение на юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност (чл. 4, ал. 4, т. 7);
- ✓ задължението за ежегодно предвиждане и разходване на средства по държавния бюджет за насърчаване и финансова подкрепа на проекти с обществено значение на юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност (чл. 4, ал. 8);

Предвижда се да отпадне ал. 9 на чл. 4, съгласно която оценките на проектите и предложението за разпределението на средствата по ал. 8 се осъществява по критерии, условия, правила и процедури, приети от съвета, който следва да направи предложение на Министерския съвет. С направеното предложение за промяна на чл. 4, ал. 11 от ЗЮЛНЦ се предвижда отпадане на забраната за „членовете на съвета и организациите, които представляват, и свързаните с тях лица да не могат да участват с проекти за финансиране“. Съгласно чл. 4, ал. 12 от ЗЮЛНЦ, за своята дейност Съветът ежегодно в срок до 30 юни се отчита пред Министерския съвет, като представя и отчет за изразходваните средства и постигнатите резултати по ал. 8. С направеното предложение в проекта се предвижда Съветът ежегодно в срок до 30 юни да се отчита пред МС, без да представя отчет за изразходваните средства и постигнатите резултати.

3. С § 6 от ПЗР на проекта се прави предложение за допълнение на § 2, ал. 1 от ДР на ЗПКОНПИ, като се предлага създаване на т. 7, която предвижда разпоредбите на глави пета „Декларации“, глава осма „Конфликт на интереси“ и глава петнадесета „Административнонаказателни разпоредби“ от ЗПКОНПИ да се прилагат съответно и за председателите и членовете на органите за управление на юридическите лица с нестопанска цел, когато юридическите лица са получили финансиране от чужда държава или чуждестранни физически или юридически лица, с изключение на финансиране със средства от Европейския съюз, през предходната календарна година. В мотивите се сочи, че по този

начин се осигурява допълнителен контрол върху средствата, които се управляват публично, но и в лично качество от ръководителите на неправителствените организации.

С оглед на гореизложеното и по отношение на направените предложения, Министерството на правосъдието изразява следното становище:

По принцип подкрепяме въвеждането на ясни правила за повишаване на прозрачността и публичността при финансирането на дейността на юридическите лица с нестопанска цел. Считаме обаче, че с предложеният законопроект няма да се постигнат желаните цели, изложени в мотивите към законопроекта.

Аргументите ни за това са следните:

1. По отношение на въвеждането на задължение за юридическите лица с нестопанска цел за деклариране на всяко получено финансиране на дейността в размер на 1000 лв. и свързаните с него промени в ЗДФИ

Министерството на правосъдието не подкрепя направеното предложение.

Считаме, че с направеното предложение се въвежда по-голяма административна тежест за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, което ги поставя в дискриминационно положение спрямо другите видове юридически лица.

Въвеждането на предложения текст би довел като следствие и до ограничаване на правото на свободно сдружаване, регламентирано в чл. 44 от Конституцията на Република България.

В допълнение, считаме, че действащото законодателство съдържа достатъчно гаранции за контрол и отчитане на дейността на юридическите лица с нестопанска цел. Съгласно чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за счетоводството, юридическите лица с нестопанска цел обявяват и предоставят годишен финансов отчет в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, воден от Агенцията по вписванията. Съгласно чл. 18, ал. 2, т. 4 от ЗЮЛНЦ, на обявяване в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел подлежат финансовите отчети на юридическото лице с нестопанска цел, както и докладът за дейността по чл. 40, ал. 2 за тези, определени за извършване на общественополезна дейност. Мерките за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари, изброени в чл. 3 от Закона за мерките срещу изпирането на пари се прилагат и са задължителни и за юридическите лица с нестопанска цел (чл. 4, т. 28).

Предложената промяна в §5 от ПЗР на проекта относно ЗДФИ, с която се предвижда държавната финансова инспекция да се осъществява и по отношение на юридическите лица, получили средства за финансиране на дейността им от чужда държава или чуждестранни

физически или юридически лица, с изключение на средства от Европейския съюз, излиза извън обхвата на ЗДФИ и е в противоречие с целта на закона (чл. 2, ал. 1) да защитава публичните финансови интереси.

2. По отношение на ограничаването на правомощията на Съвета за развитие на гражданското общество

Министерството на правосъдието не подкрепя направеното предложение. Считаме, че направените предложения за ограничаването на правомощията на Съвета за развитие на гражданското общество са в противоречие с целите на ЗЮЛНЦ, регламентирани в чл. 4, ал. 1 и 2, и не създават условия за политика за подкрепа на развитието на гражданските организации, насърчаване и финансова подкрепа на граждански инициативи и не способстват за развитие на гражданското общество, както и за прозрачност при разпределението и отчитането на разходваните средства.

3. По отношение на приравняването на статута на председателите и членовете на органите за управление на юридическите лица с нестопанска цел с лицата, заемащи публични длъжности и приложението спрямо тях на разпоредбите на глава пета „Декларации“, глава осма “Конфликт на интереси“ и глава петнадесета „Административнонаказателни разпоредби“ от ЗПКОНПИ в случаите, когато юридическите лица са получили финансиране от чужда държава или чуждестранни физически или юридически лица, с изключение на финансиране със средства от Европейския съюз, през предходната календарна година.

Министерството на правосъдието не подкрепя направеното предложение. Считаме, че направеното предложение е в противоречие с принципите и целите на ЗПКОНПИ и в нарушение на чл. 6, ал. 2, във връзка с чл. 32, ал.1 и чл. 44 от Конституцията на Република България.

ЗПКОНПИ урежда принципите и механизмите за предотвратяване на корупционното поведение на лицата, заемащи публични длъжности. Съгласно чл. 3, ал.1 от ЗПКОНПИ, корупция по смисъла на закона е налице, когато в резултат на заеманата висша публична длъжност лицето злоупотребява с власт, нарушава или не изпълнява служебни задължения с цел пряко или косвено извличане на неследваща се материална или нематериална облага за себе си или за други лица. Следователно условията, които законът поставя, за да е налице корупционно деяние са: лицето, което е натоварено със съмнение за корупция, да заема висша публична длъжност, да е злоупотребило с власт, която му е дадена по закон или да използва длъжностното си качество за влияние с цел постигане на корупционен резултат, да е

установено нарушение или неизпълнение на служебните му задължения, констатираното нарушение или неизпълнение да е с користна цел, насочена пряко или косвено към получаване на материална или нематериална облага за себе си или за други лица. В този смисъл е ясно, че ЗПКОНПИ дефинира корупцията като следствие на заеманата от дадено лице публична длъжност, което е свързано с начина на осъществяването на предоставените му правомощия.

С оглед на гореизложеното считаме, че приравняването на статута на председателите и членовете на органите за управление на юридическите лица с нестопанска цел, с лицата, заемащи публични длъжности по аналогия и въвеждането на задължение да оповестяват публично имуществото и интересите си е неправилно и необосновано, тъй като те не заемат публични длъжности и същото би било в нарушение на чл. 2, т. 2 от ЗПКОНПИ. Съгласно цитираната разпоредба основна цел на закона е да гарантира, че лицата, заемащи висши публични длъжности, изпълняват правомощията или задълженията си честно и почтено при спазване на Конституцията и законите, и следователно няма да се облагодетелстват от своето служебно положение или властови позиции.

Намираме също така, че направеното предложение може да се тълкува като дискриминационно по отношение на посочените категории лица, и поради това считаме, че същото е в нарушение на основни конституционни права на гражданите и принципи като принципа на равенство на гражданите и принципа на неприкосновеност на личния живот (чл. 6 и чл. 32 от Конституцията на Република България, които са регламентирани и в Европейската конвенция за правата на човека и Международния пакт за граждански и политически права.

Въвеждането на предложения текст би довел като следствие и до ограничаване на правото на свободно сдружаване, регламентирано в чл. 44 от Конституцията на Република България.

Гореизложеното се потвърждава и от констатацията на Европейската комисия в своя Доклад от 30 септември 2020 г. относно върховенството на закона за 2020 г., съгласно която:

„Новият законопроект за повишена прозрачност на чуждестранното финансиране за неправителствените организации предизвиква притеснения.“; „Този законопроект ще наложи нови задължения на юридическите лица с нестопанска цел, които получават над 1 000 BGN (около 500 EUR) от чуждестранни донори, с изключение на самия Европейския съюз. Проектът предвижда, че от управителите и членовете на управителните органи на организациите ще се изисква да представят имотни декларации и че тази информация ще бъде съхранявана в регистър. Заинтересованите страни изразиха притеснения във връзка със законопроекта, включително във връзка със съобразността му с правото на Европейския съюз.

Важно е всяко такова планирано изменение да бъде в съответствие с изискванията на правото на Европейския съюз.“

С УВАЖЕНИЕ

ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

